

1. számú melléklet: Az első kérdőív

SORSZÁM

Kedves Adatközlő!

Egy nyelvészeti kutatáshoz kérném segítségét, az alábbi kérdőív kitöltését! A kutatás adatait kizárólag tudományos céllal fogom használni! Kérem, hogy minden esetben őszinte választ adjon!

Segítségét hálásan köszönöm!

Kérem, adjon meg egy jeligét!

Jelige:

Kérem, adja meg az alábbi adatokat!

Életkor:

Nem:

Születési hely:

Lakóhely:

Foglalkozás/beosztás:

Legmagasabb (befejezett) iskolai végzettség:

Rendelkezik-e előképzettséggel az alábbi területeken? (karikázza be annak számát, amely esetében IGEN):

- a. pszichológia
- b. szociológia
- c. nyelvészet

Kérem, írja le, mit MONDANA az alábbi szituációkban, majd válaszoljon a kérdésekre!

- I. Vonaton utazik, amely hirtelen megáll, és bemondják, hogy technikai okok miatt késni fog. Ön egy fontos találkozóra igyekszik. Épp telefonálni szeretne, hogy erről értesítse a másik felet. Telefonján egy hívásra elegendő összeg van.

1. Ön a barátjával utazik, aki kölcsönkéri telefonját egy hívás erejéig. Mondjon nemet!

Barát: *Kölcsönadnád a telefonod?*

Ön:

- a. Milyen súlyúnak találja a kérést? Húzza alá válaszát!
kis közepes nagy
- b. Elutasítását jogosnak tartja? Válaszát aláhúzással jelölje!
igen nem

2. A vonat indulása előtt találkozott Főnökével, aki pár fülkével odébb ült le. Most megkeresi Önt, és kölcsönkéri telefonját. Utasítsa el a kérést!

Főnök: *Kölcsönadnád a telefonod?*

Ön:

- a. Milyen súlyúnak találja a kérést? Húzza alá válaszát!
kis közepes nagy
- b. Elutasítását jogosnak tartja? Jelölje aláhúzással válaszát!
igen nem

- II. Este fölhívja egy barátja, és megkéri, segítsen neki egy fontos munkájában. Önnek éppen nincs más programja, másnap nem kell korán kelnie, azonban nem szívesen foglalkozna ezzel, inkább pihenne. Mondjon nemet barátja kérésére!

Barát: *Elakadtam a munkámban. Tudom, hogy te értesz a témához. Segítenél?*

Ön:

- a. Milyen súlyúnak találja a kérést? Húzza alá válaszát!
kis közepes nagy
- b. Elutasítását jogosnak tartja?
igen nem

- III. Főnöke megkéri, hogy szabadnapján végezzon el egy fontos munkát. Önnek nincs semmi halaszthatatlan dolga, pihenni szeretne. Bújjon ki a kérés alól!

Főnök: *Most derült ki, hogy holnapra meg kell csinálni ezt a munkát. Megcsinálnád?*

Ön:

- a. Milyen súlyúnak találja a kérést? Húzza alá válaszát!
kis közepes nagy
- b. Elutasítását jogosnak tartja?
igen nem

IV. Ebédszünetben többen ülnek a büfében. A szünetből még hátra van fél óra. Ön, és még pár kollega befejezték az étkezést.

1. Megjelenik barátja, aki megkéri, hogy menjen el pár iratért, amikre a napfolyamán nagy szüksége lesz. Neki az a fél óra van a szünetből, mivel feltartották korábban. Ön el tudna menni az iratokért, idejébe belefér, de semmi kedve nincs hozzá. Mondjon nemet barátja kérésére!

Barát: *Alig maradt valami időm. Megkérhetlek, hogy menj el azért a pár papírért?*

Nem kell messzire menni.

Ön:

- a. Milyen súlyúnak találja a kérést? Húzza alá válaszát!
kis közepes nagy
- b. Elutasítását jogosnak tartja?
igen nem

2. Főnöke megy oda az asztalukhoz, és kéri meg Önt, hogy szaladjon el pár fontos iratért. Ön el tudna menni az iratokért, idejébe belefér, de semmi kedve nincs hozzá. Próbáljon meg kibújni a kérés alól!

Főnök: *Megkérhetlek, hogy menj el azért a pár papírért?*

Ön:

- a. Milyen súlyúnak találja a kérést? Húzza alá válaszát!
kis közepes nagy
- b. Elutasítását jogosnak tartja?
igen nem

2. számú melléklet: A második kérdőív

SORSZÁM

Jelige:

Kedves Adatközlő!

Nyelvészeti kutatásom folytatásához kérem segítségét! A kutatásban való részvétel továbbra is anonim, a kutatás során szerzett adatok tudományos céllal kerülnek feldolgozásra. Kérem, a tudományos megismerés érdekeit szem előtt tartva, őszinte válaszokat adjon!

Segítségét hálásan köszönöm!

Az alábbiakban 11 szituációt fog olvasni. Kérem, válaszoljon a szituációk után fölített kérdésekre!

1. Pétert reggel megkéri felesége, hogy munkába menet fizessen be pár számlát, de Péter nagyon utál sorban állni a postán, ezért kibújik a feladat alól. Péter felesége: *Kérlek, fizess be a számlákat menet közben. Úgyis útba esik neked a posta.*

Péter: *Ne haragudj, nagyon kell sietnem, így is késésben vagyok, nem lesz rá időm.*

Mit gondol Péter válaszáról ebben a helyzetben? Válaszát aláhúzással jelölje!

- a. teljesen elfogadhatónak találom
- b. elfogadhatónak tartom, de jobb lett volna, ha megmondja az igazat
- c. nem tartom elfogadhatónak

Kérem, röviden indokolja is meg, miért gondolja így!

.....

.....

.....

2. Gábor hétvégén házibulit rendez. Egyik ismerősének barátnője, Csilla meglát a polcon egy könyvet, amelyet régóta elszeretne olvasni. Kölcsönkéri Gábortól, aki nem szereti kölcsönadni a könyveit, mert eléggé félti őket. Nemet mond Csillának.

Csilla: *Neked megvan ez a könyv!? Hogy milyen régóta keresem. Kölcsönadnád?*

Gábor: *Ne haragudj, de nem az enyém, nálam is kölcsönben van.*

Milyennek találja Gábor válaszát a fenti szituációban? Válaszát **aláhúzással** jelölje!

- a. teljesen elfogadhatónak találom
- b. elfogadhatónak tartom, de jobb lett volna, ha megmondja az igazat
- c. nem tartom elfogadhatónak

Válaszát röviden indokolja is!

.....

.....

.....

3. Bianka barátnőjével, Helgával utazik a vonaton, amely hirtelen megáll, és bemondják, hogy technikai okok miatt késni fog. Bianka egy fontos találkozóra igyekszik. Épp telefonálni szeretne, hogy erről értesítse a másik felet. Telefonján egy hívásra elegendő összeg van. Helga kölcsönkéri Bianka telefonját egy hívás erejéig, melyre Bianka nemet mond. Helga: *Kölcsönadnád a telefonod?*

Bianka: ***[az adatközlő válasza az első kérdőívből]***

Mennyire tartja elfogadhatónak azt, ahogy Bianka elutasítja barátnőjét? Válaszát **aláhúzással** jelölje!

- a. teljesen elfogadhatónak találom
- b. elfogadhatónak tartom, de jobb lett volna, ha megmondja az igazat / kitalál valamit ***[az adatközlő első kérdőíves választától függően]***
- c. nem tartom elfogadhatónak

Válaszát indokolja meg röviden!

.....

.....

.....

4. Karolina estére fontos vendégeket vár vacsorára. Nem főz valami jól, ráadásul nagyon izgul is. Fölhívja barátnőjét, Emőkét, hogy nem boldogul, és megkéri, hogy menjen át segíteni. Emőke másnap korán kel, időben le kell feküdnie. Nem megy át segíteni Karolinának.

Karolina: *Szia! Gondban vagyok. Mindjárt itt vannak a kollegák, én pedig sehogy sem állok a vacsival. Át tudnál jönni segíteni?*

Emőke: *Ne haragudj, mennék, ha tudnék, de most nálam is vannak. Nagyon sajnálom!*

Hogy érzi, jól tette Emőke, hogy így felelt? Válaszát aláhúzással jelölje!

- a. teljesen elfogadhatónak találom
- b. elfogadhatónak tartom, de jobb lett volna, ha megmondja az igazat
- c. nem tartom elfogadhatónak

Írjon rövid indoklást is válaszához!

.....

.....

.....

5. Zoli ebédszünetben többedmagával ül a büfében. A szünetből még hátra van fél óra, Zoli és még pár kollegája befejezték az étkezést. Megjelenik Kálmán, Zoli barátja, és megkéri Zolit, hogy menjen el pár iratért, amikre a nap folyamán még szüksége lesz. Kálmánnak az a fél óra van a szünetből, mivel feltartották korábban. Zoli el tudna menni az iratokért, idejébe belefér, de semmi kedve nincs hozzá. Nemet mond Kálmán kérésére.

Kálmán: *Alig maradt valami időm. Megkérhetlek, hogy menj el azért a pár papírért?*

Nem kell messzire menni.

Zoli: **[az adatközlő válasza az első kérdőívből].**

Ön szerint mennyire elfogadható az, ahogy Zoli kibújt a kérés alól? Válaszát aláhúzással jelölje!

- a. teljesen elfogadhatónak találom
- b. elfogadhatónak tartom, de jobb lett volna, ha megmondja az igazat/kitalál valamit
[az adatközlő első kérdőíves válaszáától függően]
- c. nem tartom elfogadhatónak

Indokolja meg válaszát röviden!

.....

.....

.....

6. Lillát délelőtt a munkahelyén megkeresi főnöke, Ferenc. Ferenc nem készült el a délutáni ülés prezentációjával, és még elég sok mindent el kell, hogy intézzon az ülés előtt. Megkéri Lillát, hogy fejezze be a prezentációt. Lilla épp ki akar menni ebédszünetre, ezért nem teljesíti főnöke kérését.

Ferenc: *Lilla, kérlek, befejeznéd ezt a prezentációt? Nekem még ezer dolgom van, és délutánra kész kell legyen.*

Lilla: *Jaj, ne haragudj! Egy megbeszélésre kell átmennem a másik épületbe. Meg tudnál kérni valaki mást?*

Ön szerint elfogadható Lilla válasza a fenti helyzetben? Válaszát **aláhúzással** jelölje!

- a. teljesen elfogadhatónak találom
- b. elfogadhatónak tartom, de jobb lett volna, ha megmondja az igazat
- c. nem tartom elfogadhatónak

Adjon rövid indoklást is válaszához!

.....

.....

.....

7. Csabát megkéri főnöke, hogy szabadnapján végezzen el egy fontos munkát. Csabának nincs semmi halaszthatatlan dolga, pihenni szeretne. Kibújik főnöke kérése alól.

Csaba főnöke: *Most derült ki, hogy holnapra meg kell csinálni ezt a munkát.*

Megcsinálnád?

Csaba: *[az adatközlő válasza az első kérdőívből].*

Ön szerint mennyire elfogadható az, ahogy Csaba elutasította főnöke kérését?

- a. teljesen elfogadhatónak találom
- b. elfogadhatónak tartom, de jobb lett volna, ha megmondja az igazat/kitalál valamit
[az adatközlő első kérdőíves válaszától függően]
- c. nem tartom elfogadhatónak

Miért gondolja így?

.....

.....

.....

8. Mátyás vonaton utazik, amely hirtelen megáll, és bemondják, hogy technikai okok miatt késni fog. Mátyás egy fontos találkozóra igyekszik. Épp telefonálni szeretne, hogy erről értesítse a másik felet. Telefonján egy hívásra elegendő összeg van. A vonat indulása előtt Mátyás összefutott főnökével, aki pár fülkével odébb ült le. Most megkeresi Mátyást, és kölcsönkéri telefonját. Mátyás elutasítja főnöke kérését.

Mátyás főnöke: *Kölcsönadnád a telefonodat?*

Mátyás: **[az adatközlő válasza az első kérdőívből].**

Milyennek tartja Mátyás elutasítását az említett helyzetben? Válaszát **aláhúzással** jelölje!

- a. teljesen elfogadhatónak találom
- b. elfogadhatónak tartom, de jobb lett volna, ha megmondja az igazat/kitalál valamit
[az adatközlő első kérdőíves válaszától függően]
- c. nem tartom elfogadhatónak

Válaszát indokolja is meg röviden!

.....

.....

.....

9. Ervint egy fárasztó nap után fölhívja rég nem látott ismerőse, Tamás. Tamás külföldön él, rég nem volt idehaza. Megkéri Ervint, hogy este kísérje el a városba. Ervin nagyon szeretne pihenni, semmi kedve nincs kimozdulni, ezért lerázza Tamást.

Tamás: *Körbe tudnál vezetni a városban? Rég voltam már itt, és rajtad kívül nem sok mindenkit ismerek.*

Ervin: *Ne haragudj, de randim lesz ma este, amit már nem tudok lemondani. Máskorra megbeszélhetünk valamit.*

Hogy vélekedik Ervin előbbi válaszáról? Válaszát **aláhúzással** jelölje!

- a. teljesen elfogadhatónak találom
- b. elfogadhatónak tartom, de jobb lett volna, ha megmondja az igazat
- c. nem tartom elfogadhatónak

Kérem, írja le röviden, mi az oka, hogy így gondolja!

.....

.....

.....

10. Diát este fölhívja barátja, Gina, és megkéri, segítsen neki egy fontos munkájában. Diának éppen nincs más programja, másnap nem kell korán kelnie, azonban nem szívesen foglalkozna ezzel, inkább pihenne. Nemet mond Ginának.

Gina: *Elakadtam a munkámban. Tudom, hogy te értesz a témához. Segítenél?*

Dia: ***[az adatközlő válasza az első kérdőívből].***

Mit gondol, mennyire elfogadható az, ahogy elutasította a kérést? Válaszát **aláhúzással** jelölje!

- a. teljesen elfogadhatónak találom
- b. elfogadhatónak tartom, de jobb lett volna, ha megmondja az igazat/kitalál valamit
[az adatközlő első kérdőíves választától függően]
- c. nem tartom elfogadhatónak

Adjon rövid indoklást is válaszához!

.....

.....

.....

11. Béla ebédszünetben több kollégájával ül a büfében. A szünetből még hátra van fél óra.

Béla, és még pár kollega befejezték az étkezést. Főnöke odamegy az asztalukhoz, és megkéri Bélát, hogy szaladjon el pár fontos iratért. Béla el tudna menni az iratokért, idejébe belefér, de semmi kedve nincs hozzá. Nemet mond főnökének.

Béla főnöke: *Megkérhetlek, hogy menj el azért a pár papírért?*

Béla: *[az adatközlő válasza az első kérdőívből].*

Milyennek gondolja Béla elutasításának módját? Válaszát aláhúzással jelölje!

- a. teljesen elfogadhatónak találom
- b. elfogadhatónak tartom, de jobb lett volna, ha megmondja az igazat/kitalál valamit
[az adatközlő első kérdőíves választától függően]
- c. nem tartom elfogadhatónak

Válaszához írjon rövid indoklást!

.....

.....

.....